

Ірина Юник,
к.держ.упр., доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Євген Петрущенко,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра
Моторного, м. Запоріжжя, Україна

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ESG-ТРАНСФОРМАЦІЙ

Актуальність дослідження. Сучасний етап розвитку України, що супроводжується євроінтеграційними процесами та необхідністю повоєнного відновлення, вимагає від системи публічного управління впровадження принципів сталого розвитку та ESG (Environmental, Social, Governance). Реалізація цих підходів потребує підготовки управлінців нового покоління, здатних ефективно діяти в умовах невизначеності, кризових викликів та суспільних трансформацій. У цьому контексті Закон України «Про вищу освіту» [3] розглядає інститут студентського самоврядування як важливий механізм залучення молоді до управлінської діяльності та формування майбутнього кадрового резерву. Саме в межах студентського самоврядування відбувається розвиток лідерського потенціалу, громадянської активності та соціально значущих компетентностей здобувачів освіти.

Сучасні підходи до стратегічного публічного управління розглядають студентське самоврядування як важливий чинник сталого розвитку та ESG-трансформації локальних інституцій. Органи студентського самоврядування (далі – ОСС) виступають безпосередніми стейкхолдерами та активними учасниками цих процесів у межах університетських екосистем. Їхня діяльність найбільшою мірою інтегрована із соціальним (Social) та управлінським (Governance) вимірами ESG, оскільки спрямована на захист прав здобувачів освіти, забезпечення інклюзивності, розвиток демократичних механізмів участі, прозорість виборчих процедур, фандрейзинг, підзвітність та ефективну комунікацію між адміністрацією закладу вищої освіти і студентською спільнотою. Водночас екологічний компонент ESG (Environmental) реалізується через підтримку екологічних ініціатив, популяризацію принципів сталого споживання ресурсів та цифровізацію управлінських процесів.

Участь здобувачів освіти в діяльності органів студентського самоврядування сприяє формуванню комплексу управлінських компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування. Насамперед йдеться про розвиток лідерства, стратегічного мислення, навичок командної роботи, проєктного менеджменту, кризового управління, комунікації, медіації конфліктів, цифрового врядування та прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.

Студентське самоврядування відіграє значну роль у внутрішньому забезпеченні якості освіти насамперед через процедури:

- формування та реалізації освітніх програм у закладі вищої освіти;
- забезпечення якості викладання і навчання у закладі вищої освіти;
- запобігання академічної недоброчесності у закладі вищої освіти [4, с. 131].

Відповідно до принципів Європейського простору вищої освіти, студентське самоврядування розглядається як один із ключових механізмів залучення здобувачів освіти до процесів врядування та забезпечення якості освітньої діяльності. В умовах цифрової трансформації та суспільних криз роль органів студентського самоврядування суттєво зростає, оскільки вони стають важливим інструментом комунікації, представництва інтересів студентства та підтримки стійкості університетських спільнот.

Згідно із Положенням про студентське самоврядування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (далі – ТДАТУ) [2], представництво та захист інтересів здобувачів освіти покладаються на студентський актив. Документ визначає його повноваження щодо організації студентського життя, розвитку соціальної активності молоді та участі в управлінні університетом.

Підтвердженням ефективності органів студентського самоврядування як середовища формування управлінських компетентностей є практичний досвід автора під час діяльності в органах студентського самоврядування ТДАТУ в період переходу від дистанційного до змішаного формату навчання. В умовах соціальної ізоляції та дистанційної освіти студентському активу довелося виконувати функцію ключового комунікаційного посередника між адміністрацією університету та студентською спільнотою. У процесі діяльності органів студентського самоврядування виникла необхідність оперативного впровадження цифрових інструментів взаємодії. Зокрема, було розроблено та інтегровано на сайт ОСС ТДАТУ функцію інтерактивного розкладу, а також створено консолідовану сторінку команди з контактною інформацією для забезпечення швидкого зворотного зв'язку зі здобувачами освіти [4]. Цей досвід став прикладом реалізації принципів соціальної відповідальності (S-компонент ESG), цифрової трансформації та антикризового управління в умовах обмежених ресурсів.

Подальший перехід до змішаного формату навчання став новим управлінським викликом, що потребував від студентських лідерів оперативної адаптації управлінських підходів. Важливими завданнями стали відновлення соціальних зв'язків між здобувачами освіти, координація діяльності студентських команд, забезпечення ефективної комунікації та участь в організації безпечного освітнього середовища відповідно до нових безпекових вимог. Наведений практичний досвід переконливо підтверджує, що органи студентського самоврядування є не лише механізмом представництва інтересів студентства, а й ефективною практикоорієнтованою платформою для підготовки майбутніх фахівців у сфері публічного управління. Саме в процесі вирішення реальних управлінських завдань формуються такі компетентності, як емоційний інтелект, лідерство, фасилітація конфліктів, цифрове управління, ризик-менеджмент та стратегічне мислення.

Висновки. Досвід діяльності органів студентського самоврядування, зокрема безпосередня участь автора в організації антикризового менеджменту та впровадженні цифрових рішень у ТДАТУ під час переходу між різними форматами навчання, підтверджує їхній статус як ефективної школи публічного управління. Розвиток управлінських компетентностей молоді через реалізацію практичних проєктів ОСС повною мірою відповідає принципам ESG та концепції сталого розвитку. Таким чином, студентське самоврядування доцільно розглядати не лише як інструмент представництва інтересів студентства, а й як важливий механізм формування кадрового потенціалу системи публічного управління. Набуття практичного управлінського досвіду сприяє підготовці соціально відповідальних, стійких та компетентних фахівців, здатних забезпечувати ефективне врядування, реалізацію ESG-трансформацій та повоєнне відновлення України.

Список використаних джерел

1. Органи студентського самоврядування ТДАТУ: сайт. URL: <https://oss-tsatu.com.ua>.
2. Положення про студентське самоврядування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного від 26.11.2018 р. URL: <https://www.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/polozhennja-pro-studentske-samovrjaduvannja-u-tdatu-1.pdf>.
3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Скиба Ю., Червона Л., Паламарчук О. Студентське самоврядування та його роль у забезпеченні якості вищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2022. Вип. 14. С. 127 – 137. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2022-14-127-138>.